

УДК [349.2:351.74](477)

Валентина Василівна ГОНЧАРУК,

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри трудового та господарського права факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

 <https://orcid.org/0000-0002-8157-0130>

ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ СТЯГНЕНЬ

07.10.2018 року набрав чинності закон України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 15.03.2018 року № 2337-VIII, яким затверджено Дисциплінарний статут Національної поліції. Дія Статуту поширюється на поліцейських. Статут визначає сутність службової дисципліни в Національній поліції України, повноваження поліцейських та їхніх керівників з її додержання, види заохочень і дисциплінарних стягнень, а також порядок їх застосування та оскарження.

Відповідно до ст. 11 вказаного Статуту за порушення службової дисципліни поліцейські незалежно від займаної посади та спеціального звання несуть дисциплінарну відповідальність. За вчинення адміністративних правопорушень поліцейські несуть дисциплінарну відповідальність відповідно до Статуту, крім випадків, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення. Поліцейських, яких в установленому порядку притягнуто до адміністративної, кримінальної або цивільно-правової відповідальності, одночасно може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності згідно зі Статутом.

Відповідно до ст. 13 Статуту дисциплінарне стягнення є засобом підтримання службової дисципліни, що застосовується за вчинення дисциплінарного проступку з метою виховання поліцейського, який його вчинив, для безумовного дотримання службової дисципліни, а також з метою запобігання вчиненню нових дисциплінарних проступків.

Видами дисциплінарних стягнень є: 1) зауваження; 2) догана; 3) сувора догана; 4) попередження про неповну службову відповідність; 5) пониження у спеціальному званні на один ступінь; 6) звільнення з посади; 7) звільнення зі служби в поліції. До курсантів, які проходять навчання у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, крім зазначених видів дисциплінарних стягнень, застосовується дисциплінарне стягнення у виді призначення поза чергою в наряд – до п'яти нарядів. Застосування до поліцейського інших видів дисциплінарних стягнень, забороняється.

Дисциплінарне стягнення має індивідуальний характер та не застосовується до поліцейського, вина якого у вчиненні дисциплінарного проступку не встановлена у визначеному порядку або який діяв у стані крайньої необхідності чи необхідної оборони.

Порядок оскарження дисциплінарних стягнень поліцейськими передбачено ст. 24 Статуту. Так, поліцейський має право оскаржити застосоване до нього дисциплінарне стягнення протягом місяця з дня його виконання (реалізації) шляхом подання рапорту до прямого керівника особи, яка застосувала дисциплінарне стягнення, а також шляхом звернення до суду в установленому порядку. Розгляд рапорту про незгоду з дисциплінарним стягненням здійснюється протягом 30 календарних днів із дня його реєстрації в органі поліції шляхом проведення перевірки викладених у рапорті фактів та обставин, що, на думку поліцейського, не були враховані під час проведення службового розслідування та під час прийняття рішення про застосування до нього дисциплінарного стягнення. Якщо факти, викладені у рапорті, підтверджуються – керівник, який здійснив його розгляд, зобов'язаний негайно вжити заходів до поновлення прав поліцейського, усунення обставин, що призвели до таких порушень, та вирішити питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні порушень.

Уповноважений керівник письмово інформує поліцейського, який подав скаргу, про результати розгляду рапорту. У разі поновлення порушених прав поліцейського у судовому порядку вищий керівник зобов'язаний негайно вжити заходів до поновлення прав поліцейського, усунення обставин, що призвели до таких порушень, та притягти до відповідальності осіб, винних у вчиненні порушень.

Новелою законодавця є те, що поліцейському забезпечується право на захист під час проведення службового розслідування, яке регламентується ст. 18 Статуту. Реалізується означене право через можливість надавати письмові пояснення щодо обставин вчинення дисциплінарного проступку та докази правомірності своїх дій.

До набрання чинності законом України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» від 15.03.2018 року № 2337-VIII таке теж фактично було можливо, хоча прямо законодавством не регламентувалось, відтак, пояснення і докази, які надавав поліцейський, могли не братись до уваги. Наразі в документі з'являється клопотання щодо долучення зазначених матеріалів безпосередньо до матеріалів розслідування. Надновела: у поліцейського з'являється право використання юридичної допомоги. Тобто, інтереси поліцейського може представляти адвокат, повноваження якого підтверджуються копією свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю, ордером та копією договору із представником. Беручи до уваги серйозність окремих стягнень (маємо на увазі звільнення зі служби в поліції), видається логічним поліцейському довірити особистий захист професійному юристові, якому під час службового розслідування, в цілому, надається ідентичний обсяг прав, що й поліцейському. Нагадаємо, зазначене право чітко закріплене в Резолюції ПАРЕ № 690 91979 «Декларація про поліцію». Згідно з п. 9 Резолюції

«При відкритті дисциплінарного чи кримінального провадження проти офіцера поліції, він має право бути почутим і право на адвокатський захист». Відтак, можемо говорити про гармонізацію нашого законодавства із європейським.

Як висновок, можемо говорити про те, що в глобальному розумінні дисциплінарними розслідуваннями в поліції має займатись незалежний від поліції орган (так звана «британська модель»). Так, у своєму висновку Бюро з демократичних інституцій і прав людини ОБСЄ на український проєкт закону про поліцію у 2014 р. зазначалося: «Хоча законопроект цього не передбачає, проте на регіональному (тобто, європейському) та міжнародному рівні визнано, що відповідати за отримання скарг та, за потреби, проводити за ними дізнання ex officio, в тому числі з питань дисциплінарного провадження, повинен загальний незалежний орган оскарження дій поліції, який також має співпрацювати з поліцією» (п. 124). На сьогодні для українських реалій означене є настільки революційним і неприйнятним, що наразі таким чином питання ніхто не ставив.

Отже, Дисциплінарному статуту відведена роль інструмента для захисту безпосередньо поліцейського від свавілля керівництва та, водночас, інструмента захисту своїх прав громадянами, яким завдано шкоду неправомірними діями. В будь-якому випадку, Статут захищає самого поліцейського від безпідставних звинувачень будь-якими особами, а також від зловживань з боку керівництва, тобто є частиною «професійного статусу поліцейського», який гарантує йому незалежність від сторонніх впливів та можливість сумлінно виконувати свою роботу. Як не дивно, наразі національному законодавству вказаний термін невідомий, а проблеми оплати праці, соціального забезпечення, захисту від безпідставних звинувачень, дискутуються у досить неоднозначному контексті. Водночас, як європейські країни, так і США, давно захистили професію і, тим самим, підвищили рівень довіри до поліції.

Одержано 31.10.2019

УДК 378.147:[811.111:808.53]

Наталія Львівна ГОРБАЧ,

старший викладач кафедри іноземних мов факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-00021965-902X>;

Інна Леонідівна ІВАНОВА,

старший викладач кафедри іноземних мов факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-7089-9360>;

Тетяна Михайлівна КАЛЬЧЕНКО,

старший викладач кафедри іноземних мов факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-2153-5883>

РОЛЬ ДЕБАТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Викладачі англійської мови інколи вагаються – чи навчати майстерності проведення дискусій, оскільки вони вважають, що це виходить за межі мовних можливостей або знань учнів.

Але дебати можуть бути потужним інструментом. Це може допомогти студентам навчитися говорити природно і уважно слухати.

Підготовка до дебатів має три етапи: створення наочного інструменту для передачі аргументу, подання аргументу та відповідь на аргумент іншої команди.

Кожен етап ставить все більші вимоги до вміння висловлюватися. Процес починається з підготовки до дебатів.

Викладаючи дебати для студентів, що навчаються англійською мовою, рекомендується почати з «контрольованої практики». Студенти працюють у парах, щоб практикуватися, висловлюючи думки та формулюючи доводи в коротких розмовах. Вони вчаться визначати думки та аргументи щодо повсякденних тем, таких як їжа, погода, звички тощо. Ця контрольована практика дає студентам основні мовні навички, необхідні для ведення дебатів.

Вчителі можуть спокуситися дати студентам серйозні теми за спеціальністю, наприклад, «чи можлива смертна кара в нашій країні», «права поліцейського». Але учні, які навчаються англійською мовою, можуть не мати необхідних мовних навичок для обробки таких тем.

Тож теми для введення навичок повинні бути простими та цікавими, наприклад, «люди повинні читати більше книг і менше дивитися телевізор», «фільми та телешоу зображають занадто багато насильства» або «кішки в домі краще, ніж собаки».

Так як зміст не є проблематичним, словниковий запас не є складним, це щось дуже добре знайоме, тому ми можемо зосередитись на навичках.

Другий етап. Як проводити дебати? Студенти формують дебатні групи з трьох-шести чоловік, залежно від загальної кількості студентів. Кожна команда створює наочний посібник, щоб показати своє мислення з даної теми. Візуальним є будинок: дах представляє думку, стовпи – причини, що підтримують думку, а основа – докази.